Retrospectiva anului 2008

2008 este anul primului crah bursier din istoria României

Criza financiară mondială a lovit fără milă piața de capital de la București, care a înregistrat cea mai mare scădere anuală din istoria sa modernă de 13 ani. ZF vă prezintă cum s-a amplificat criza pe Bursă și care au fost principalele evenimente care au marcat evoluția acesteia în 2008.

ADRIAN COJOCAR
ANDREI CHIRILEASA

Bursa a fost marcată în 2008 de un context internațional puternic nefavorabil, cele mai lichide titluri ajungând la circa un sfert din valoarea din urmă cu un an.

Deși a fost singurul an din ultimii 10 când principalele titluri de pe piață au adus în medie un randament negativ, declinul a fost cel mai abrupt din istoria de 12 ani a Bursei de Valori București. Indicele BET a pierdut peste 70% anul acesta, anulând tot câștigul înregistrat de acțiuni în ultimii patru ani.

Practic, oricât de echilibrat ar fi fost portofoliul unui investitor, nu putea ieși din an fără o pierdere considerabilă, în condițiile în care declinul Bursei s-a resimțit puternic la nivelul tuturor sectoarelor de activitate. După apariția crizei subprime de anul trecut, semnalele privind accentuarea acesteia au devenit tot mai evidente la începutul lui 2008, însă temerile investitorilor au fost inhibate de optimismul celor mai mulți din piața de capital, în condițiile în care foarte puțini anticipau că efectele crizei se vor resimți și asupra României.

Anul a debutat prost chiar din prima zi, cu o scădere de peste 2% pe principalii indici ai pieței, reprezentând o premieră pentru ultimii ani când piața a consemnat o scădere la reluarea tranzacționării după anul nou, moment când investitorii se întorc de obicei optimiști după sărbătorile de iarnă.

80%

este pierderea înregistrată în acest an de SIF-uri, cele mai lovite de criza financiară.

Prima lună a fost un coșmar pentru cei mai mulți dintre investitori, în condițiile în care și-au văzut deținerile în acțiuni diminuate cu circa 22%, pe fondul vânzărilor străinilor, care au scos în ianuarie de pe piață 56 mil. euro, sumă record pentru Bursă. Fondurile care au vândut în prima lună a anului, cu precădere americane, au fost primele care și-au luat măsuri de siguranță în condițiile crizei cu care se confruntau acasă, primele vizate spre lichidare fiind participațiile de pe piețele emergente, printre care și România.

În prima jumătate a anului doar companiile care au înregistrat rezultate excepționale au reușit să reziste în fața scăderilor de pe piață, corecțiile în cazul acestora fiind minore.

Căderea băncii de investiții americane Bearn Stearns din martie n-a speriat investitorii și a fost privită ca o confirmare a scăderilor precedente, piața rămânând în echilibru până la jumătatea anului.

Totuși activitatea pe Bursă s-a redus considerabil în această perioadă, numărul de conturi de cumpărare ale investitorilor români reducându-se la jumătate față de prima lună din 2008, cele de vânzare ajungând la circa 50.000.

Piața de capital a primit lovitură după lovitură începând cu a doua jumătate a anului, deși străinii nu au fost prezenți la vânzare la început, indicele BET mai pierzând 30% în intervalul iunie-iulie.

Știrile negative s-au ținut lanț la Bursă de la acea dată, prima fiind falimentul răsunător al băncii de investiții Lehman Brothers, urmat de o serie de naționalizări din partea autorităților americane, care s-au tradus prin noi scăderi de amploare pentru piețele de capital, inclusiv cea de la București.

În septembrie, indicele BET pierduse deja jumătate din valoare și pe fondul scăderii înregistrate de piața de commodities, ca urmare a temerilor privind recesiunea la nivel global.

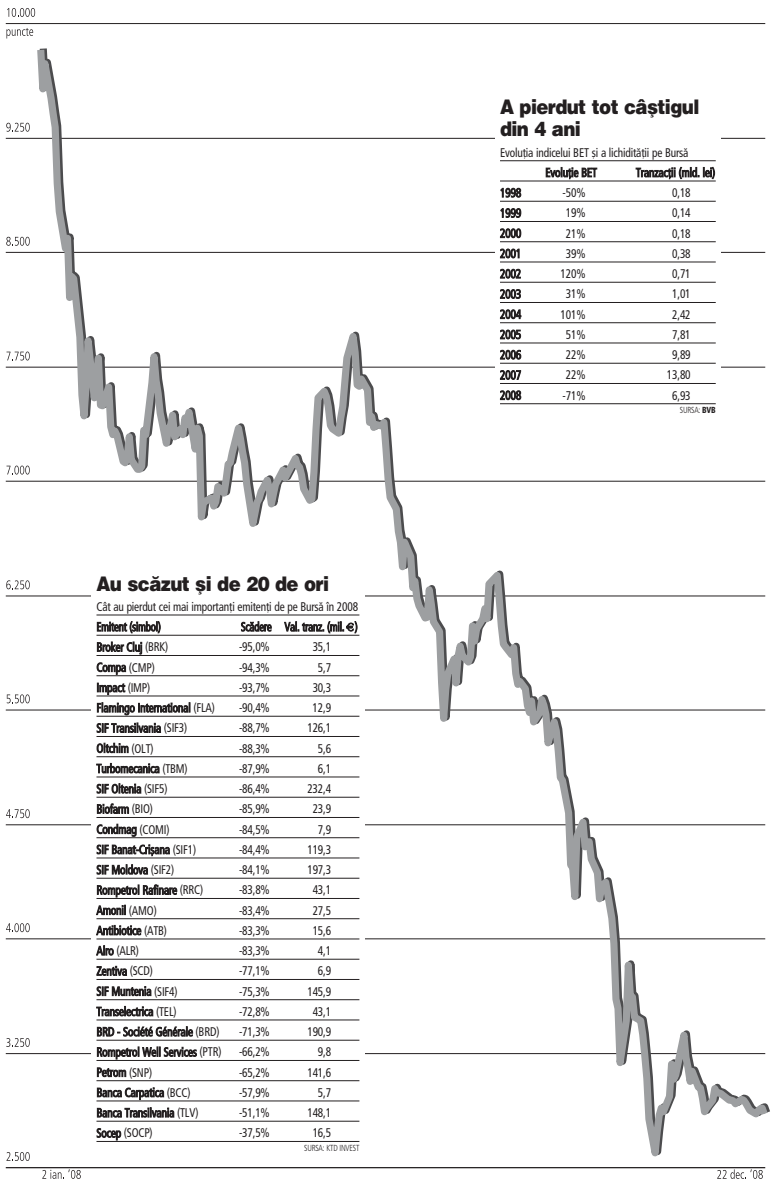
Deja din octombrie criza financiară făcea victime printre instituțiile europene, mai toate statele importante anunțând naționalizări de bănci și programe de zeci și sute de miliarde de euro pentru susținerea acestora, fapt ce a speriat și mai mult investitorii.

Fondurile străine, fortate de retragerile clienților, au mai scos în octombrie 23 mil. euro de pe Bursă, titlurile lichide consemnând regulat scăderi de peste 10% pe zi în această perioadă.

Investitorii de la Bursă au fost tulburați pe final de an de primele efecte ale crizei internaționale asura economiei românești, care s-au manifestat prin reduceri considerabile ale cererii la export și de bunuri de folosință îndelungată pe plan intern, fapt ce a determinat un val de concedieri, mai ales în industria auto și construcții.

Cea mai dramatică scădere

Evoluția indicelui BET în 2008

A pierdut tot câștigul din 4 ani

Evoluția indicelui BET și a lichidității pe Bursă

	Evoluție BET	Tranzacții (mld. lei)
1998	-50%	0,18
1999	19%	0,14
2000	21%	0,18
2001	39%	0,38
2002	120%	0,71
2003	31%	1,01
2004	101%	2,42
2005	51%	7,81
2006	22%	9,89
2007	22%	13,80
2008	-71%	6,93

SURSA: BVB

Au scăzut și de 20 de ori

Cât au pierdut cei mai importanți emitenți de pe Bursă în 2008

Emitent (simbol)	Scădere	Val. tranz. (mil. €)
Broker Cluj (BRK)	-95,0%	35,1
Compa (CMP)	-94,3%	5,7
Impact (IMP)	-93,7%	30,3
Flamingo International (FLA)	-90,4%	12,9
SIF Transilvania (SIF3)	-88,7%	126,1
Oltchim (OLT)	-88,3%	5,6
Turbomecanica (TBM)	-87,9%	6,1
SIF Oltenia (SIF5)	-86,4%	232,4
Biofarm (BIO)	-85,9%	23,9
Condmag (COMI)	-84,5%	7,9
SIF Banat-Crișana (SIF1)	-84,4%	119,3
SIF Moldova (SIF2)	-84,1%	197,3
Rompetrol Rafinare (RRC)	-83,8%	43,1
Amonil (AMO)	-83,4%	27,5
Antibiotice (ATB)	-83,3%	15,6
Alro (ALR)	-83,3%	4,1
Zentiva (SCD)	-77,1%	6,9
SIF Muntenia (SIF4)	-75,3%	145,9
Transelectrica (TEL)	-72,8%	43,1
BRD - Société Générale (BRD)	-71,3%	190,9
Rompetrol Well Services (PTR)	-66,2%	9,8
Petrom (SNP)	-65,2%	141,6
Banca Carpatica (BCC)	-57,9%	5,7
Banca Transilvania (TLV)	-51,1%	148,1
Socep (SOCP)	-37,5%	16,5

SURSA: KTD INVEST

Top 10 evenimente

1. **Listarea Erste Bank.** Evenimentul începutului de an pe Bursa de la București a fost listarea băncii austriece Erste Bank, acționarul majoritar al BCR, primul emitent străin ale cărui acțiuni se tranzacționează pe piața locală. Tranzacțiile cu acțiuni Erste, realizate începând de la mijlocul lunii februarie, au adus Bursei un plus de lichiditate de 68 mil. euro. Listarea Erste a adus încă o noutate pe piața de la București: lansarea conturilor globale de investiții.

2. **Demisia lui Stere Farmache.** Stere Farmache și-a anunțat la mijlocul lunii decembrie demisia din funcția de director general al Bursei de Valori București, funcție pe care a deținut-o în ultimii 13 ani, de la reînființarea instituției în 1995, perioadă în care numele său s-a identificat practic cu cel al BVB. Farmache va rămâne președintele CA al BVB. El a desemnat-o pe Anca Dumitru să-i succeadă în funcția de director general, pentru un mandat interimar de 6 luni.

3. **Retragerea fondurilor străine.** Criza financiară internațională a determinat retragerea de pe Bursă a unor fonduri străine de investiții și vânzări masive din partea altora. Astfel, după primele 11 luni ale anului, soldul investițiilor străine înregistra ieșiri nete de 41 mil. euro, pentru prima dată după 2001. În 2007, fondurile străine au adus 226 mil. euro pe Bursă.

4. **Scandaluri la SIF-uri.** SIF-urile, cele mai tranzacționate societăți de pe Bursă, au fost în acest an protagonistele mai multor scandaluri majore. În octombrie, Curtea de Apel Brașov a anulat majorarea de capital realizată în 2007 de SIF Transilvania (SIF3), în urma unui proces de peste un an cu grupul Cocor. Conducerea SIF Oltenia (SIF5) a anulat în cadrul AGA voturile unor grupuri de acționari, bănuiți că ar acționa în mod concertat cu omul de afaceri Cătălin Chelu și care controlau circa 10% din capitalul societății. O măsură similară a luat și SIF Moldova (SIF2), unde Chelu și-a pierdut locul în CA.

5. **Listarea titlurilor de stat.** După ani de negocieri cu BNR, în august au fost listate la Bursă primele emisiuni de titluri de stat. Așteptate cu interes de participanții la piață, obligațiunile de stat au dezamăgit însă la capitolul lichiditate, tranzacțiile realizate pe Bursă cu acestea fiind de câteva milioane de euro.

6. **Planul Guvernului de susținere a Bursei.** În septembrie, Guvernul a adoptat o ordonanță prin care suspendă aplicarea impozitului pe câștigurile din investiții la Bursă și în fondurile mutuale, anul viitor, iar emitenții vor avea posibilitatea să reporteze pentru 2010 pierderile înregistrate în 2009.

7. **Cinci IPO-uri.** În prima jumătate a anului pe Bursă s-au derulat cinci oferte publice inițiale (IPO), un record pentru ultimii șapte ani. Dintre acestea, patru s-au încheiat cu succes, cea mai importantă fiind cea a producătorului de profiluri din PVC Teraplast Bistrița (TRP), care a strâns circa 13 mil. euro. Au mai venit pe Bursă fondul închis STK Emergent, Casa de Bucovina și Contor Grup Arad, în timp ce oferta producătorului de materiale de construcții Pomponio a eșuat.

8. **Transformarea RASDAQ în ATS.** CNVM a hotărât transformarea pieței RASDAQ într-un sistem alternativ de tranzacționare (ATS), unde companiile sunt supuse unor cerințe mai lejere de transparență și raportare, anulând astfel statutul de piață reglementată al RASDAQ.

9. **Obligațiunile la putere.** Scăderea pieței de acțiuni a determinat orientarea investitorilor către obligațiuni corporatiste și municipale. Pe de altă parte, nevoia de lichidități i-a determinat pe unii deținători de obligațiuni să le vândă la discounturi importante, oferind cumpărătorilor randamente record, de până la 20% pe an. Cele mai căutate au fost obligațiunile Băncii Mondiale, care au depășit ca lichiditate SIF-urile.

10. **Consolidarea acțiunilor TLV.** Acționarii Băncii Transilvania (TLV) au decis în august consolidarea valorii nominale a acțiunilor de la 0,1 lei la 1 leu, în urma scăderilor puternice din prima parte a anului. Titlurile TLV au fost suspendate de la tranzacționare în septembrie și urmează să revină la începutul lui ianuarie 2009.

Bursa din Sibiu a fost principalul câștigător al crizei financiare din ultimul an

RAREȘ JITIANU

CĂDEREA puternică a acțiunilor listate pe Bursa de Valori București a determina creșterea interesului pentru piața de derivate de la Sibiu, unde investitorii au putut câștiga în acest an și pe scădere.

Bursa din Sibiu (Sibex) a recuperat astfel decalajul care o separa de piața de la București, fiind unul dintre câștigătorii crizei financiare din 2008.

„Datorită specificului pieței derivatelor și faptului că investitorii au găsit un mediu bun pentru a-și proteja lichiditățile, aceasta a cunoscut un an mult mai bun în 2008 față de 2007. La Sibiu se poate câștiga și pe scăderi", spune Decebal Todărită, purtătorul de cuvânt al Sibex.

„Anul acesta am dus o campanie de inițiere, lucru reflectat în final în numărul crescut de contracte încheiate în 2008 la Sibiu. De asemenea, și pierderile de la București și criza financiară internațională au dus la creșterea numărului contractelor și implicit a lichidității din piață", spune Todărită.

În primele 11 luni ale anului, pe Bursa din Sibiu s-au încheiat 3,5 milioane de contracte, nivel peste cel înregistrat în tot anul 2007, iar valoarea tranzacțiilor a atins 2,1 mld. euro. În aceeași perioadă, pe Bursa de la București s-au realizat tranzacții în valoare de circa 2,2 mld. euro, în scădere cu aproape 60% față de perioada similară din 2007.

Interesul investitorilor pentru piața de la Sibiu se explică prin posibilitatea de a realiza profituri și în momente de scădere a pieței acțiunilor, prin short selling. Operațiunea de short selling, sau shorting pe scurt, reprezintă posibilitatea unui investitor de a „împrumuta" un număr de acțiuni pe care să le vândă în momentul de față, urmând să le răscumpere ulterior la un preț mai mic pentru a acoperi împrumutul inițial. Dacă prețul acțiunilor va crește pe piață, atunci investitorul va înregistra pierderi din diferența de curs.

Numărul de contracte încheiate pe Sibex în primele 11 luni din 2008 a fost peste cel din 2007.

„Piața derivatelor de la Sibiu și-a menținut practic același nivel de interes și nu a fost afectată de criza financiară în modul în care a suferit Bursa de Valori. Acest lucru ne demonstrează faptul că speculatorii au încercat să profite cât mai mult de pe urma scăderilor de la București", spune Adrian Bărbulescu, trader de derivate la societatea de brokeraj Prime Transaction.

Pierderile înregistrate de Bursă în lunile ianuarie și februarie au atras astfel foarte mulți investitori la Sibiu, lichiditatea pieței în cele două luni ridicându-se la circa 1,4 mld. lei în ianuarie, respectiv 1,1 mld. lei în februarie. În același timp, piața de la București a atras investiții totale în valoare de 1 mld. lei în ianuarie, respectiv de 0,6 mld. lei în februarie.

În ultimele două luni ale anului, noiembrie și decembrie, lichiditățile din piață au scăzut foarte mult, atât la Sibiu, cât și la București. Cele mai mari scăderi au fost înregistrate pe Sibex, în noiembrie lichiditatea scăzând de peste două ori față de luna octombrie, până la un nivel de 180 mil. lei. În luna decembrie însă, atât lichiditatea de la Sibiu, cât și cea de la București s-au înjumătățit, în special din cauza faptului că Bursa a intrat în range, diferențele de curs fiind foarte mici, de 3-4%, făcând practic imposibile speculațiile.

PUBLICITATE

PROFIL RISK MANAGER

Banca straina cauta personal specializat in domeniul bancar pentru postul de Risk Manager in Bucuresti:

Responsabilitati:
• Sa garantieze masurarea, analiza si controlul tuturor riscurilor la care Banca este sau ar putea fi expusa in desfasurarea activitatii sale.
• Sa asigure sprijin constant si eficace functiilor competente ale Bancii Centrale a Grupului in punerea la punct si in gestionarea sistemelor de masurare si supraveghere ale diverselor tipologii de risc.
• Sa desfasoare activitatile de masurare si control punctual al riscurilor de piata, credit, contraparte, rata si lichiditate, tari si operatiuni la care este expusa Banca.

Se sprijine functia Trezorerie:
• in analiza mersului principalelor piete monetare si financiare si in redactarea de rapoarte periodice asupra scenariilor macroeconomice pe termen scurt si mediu-lung;
• in realizarea planurilor de prevedere a fluxurilor de lichiditate si de trezorerie ale Bancii, atat in Ron cat si in valuta externa;
• in determinarea acoperirilor necesare ale riscurilor de piata ale Bancii printr-o logica de Asset si Liability Management.

Cerinte:
• Experienta de minimum 4 ani pe o pozitie similara
• Foarte bune abilitati de comunicare si relationare
• Foarte bune abilitati organizatorice si de rezolvare a problemelor
• Cunoasterea limbii engleze - nivel avansat
• Cunoasterea limbii italiene constituie avantaj

Persoanele interesate sunt rugate sa trimita CV + fotografie la fax: 021 311 96 28.

BANCA STRAINA CAUTA SPECIALIST MARKETING, PIATA SI PRODUSE - JUNIOR

Responsabilitati:
• creare, promovare produse bancare;
• analizarea potentialului pietei;
• monitorizare campanii comerciale.

Cerinte:
• capacitati de analiza;
• experienta de minimum 2 ani pe pozitie similara in domeniul bancar.
• cunoasterea limbii engleze;
• limba italiana constituie un avantaj.

Persoanele interesate sunt rugate sa trimita CV + fotografie la fax: 021 311 96 28.